

DÉLMAGYARORSZÁG

Központi szerkesztőség és kiadóhivatal Szeged,
Korona-utca 15. szám
Budapesti szerkesztőség és kiadóhivatal IV.,
Városház-utca 3. szám

ELŐFIZETÉSI ÁR SZEGEDEN:
egész évre . K 24— félévre . . . K 12—
negyedévre . K 6— egy hónapra K 2—
Egyes szám ára 10 fillér

ELŐFIZETÉSI ÁR VIDEKEN:
egész évre . K 28— félévre . . . K 14—
negyedévre . K 7— egy hónapra K 2-40
Egyes szám ára 10 fillér

TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 835 — Kiadóhivatal 838
Interurbán 835
Budapesti szerkesztőség telefon-száma 128—19

Szeged és a munkapárt.

Elmondta Rósa Izsó dr. a szegedi nemzeti munkapárt elnöke.

A nemzeti munkapárt jövődjét Szegeden olyannak látom, aminő perspektívát az országos párt kereteinek kialakulása mutat. Ha — amint én hiszem — olyan munkásságot fog ez a párt kifejezni, amelylyel az egész országot meggyőzheti arról, hogy a nemzet békés haladásának és biztos fölvirágoztatásának nagy feladatán sikerrel munkálkodik, a párt jövőjét az egész országban és itt Szegeden is biztosítottatnak látom. A múlt vasárnapon lefolyt törvényhatósági bizottsági tagválasztásoknak eredménye, a nemzeti munkapárt nézőpontjából, mindenféleképp kedvező. Az az elvi álláspont, amely pártunkat a közigazgatási élet egész vonalán irányítja, kidomborodott a választási harcok egész vonalán. Egy-kettő kivételével jelöltjeink egész serege biztos és főlényes győzelemhez jutott. A bizottságok megalakításánál a párt hivatalosan nem vesz részt, tehát jelöltjei nem lesznek. Más állásfoglalások, amelyek ezzel nem egyeztethetők össze, minden valószínűség szerint nem a párt álláspontját fedik.

Hogy a bizottságok megalakításánál nem veszi föl a munkapárt a külön harcot annak az a természetes oka van,

hogy a város közigazgatási életétől, minden lehetőség szerint, távol akarjuk tartani a pártpolitikai életet. A munkapárt végrehajtó-bizottsága többségének is ez volt az álláspontja. Egyenesen helytelen dolog lenne, ha arra helyeznénk súlyt, hogy például a közigazgatási bizottságban minél több munkapárti városatya foglaljon helyet. Ez a bizottság fegyelmi hatóság, bírói funkciókat végez és bár úgy alakítjuk meg, hogy minden párt vezérei képviselve legyenek benne, ez sem párhatalmi érdekből, hanem méltányosságból történik. A két politikai jellegű bizottságnál: az igazoló választmánynál és a bírálóbizottságnál már némileg módosul ez az álláspont. A többi bizottság megalakításánál pedig nem a párthoz való tartozás, hanem a városi érdek és a szaktudás dönt.

Az aktuális politika eseményei homlokterében kétségtelenül a bankprovizórium áll, bár a Kossuth-párt nagyobb arányú szóharc indításáról lemondott, mégsem merem egész határozottan állítani, hogy 1910 december 31-ig a hathetes provizóriumot a parlament megszavazza. Igaz, hogy a miniszterelnöknek legutóbb tett kijelentése szerint a jogfolytonosságról ebben az esetben a kormány fog gondoskodni, de ezt vészes dolognak tartom, mert illuzoriussá teszi a parlament működését. Akármennyi technikai nehézséget

torlaszolnak föl, az állami szükségletek kielégítéséről a mindenkor kormányoknak gondoskodniok kell. Ha ez parlamenti uton lehetetlen, más uton. Ausztriában az ismeretes tizennegyedik szakasz megadja erre a módot és alkalmat a kormánynak. Nálunk ilyen alkotmányjogi intézkedés nincs és abban rejlik annak a veszélye, hogy az ilyen terminusokhoz kötött állami ügyeket el nem intézik, hogy a nép lassankint megszokja a törvényen kívüli állapotot. Az osztrák-magyar bank bankjegyeit eddig a két parlamenttől kapott fölhatalmazás alapján bocsátotta ki, ha most tőlünk sem a szabadság meghosszabbítását, sem a provizóriumot meg nem kapják és a banknak pénzei tovább is forogni fognak, aminthogy forogniok kell, a napnál világosabb példában fogják látni az emberek, hogy a parlamentarizmus merő játékszer az emberek kezében. Ez az állapot a parlamentáris kormányzást alapföltételeitől fosztja meg, nagyon alkalmas arra, hogy a népet az alkotmányba vetett hitétől megrabolja és így anarchiát teremtsen.

Én azt hiszem, hogy a munkapárt legyőzi mindezeket a nehézségeket és diadalmasan oldja meg feladatait. Ezekkel az országos sikerekkel megoldva látom a szegedi párt helyzetét és jövőjét is.

Tolstoj.

Irta Károlyi Lajos.

Derült jelenség az, amidőn emberek vitakoznak egymással — egymás ellen. Emberek, különböző szervezettel, hangulattal, egyéniséggel, életviszonyokkal — és különböző értelmi erővel, emberek, kiknek mindegyike saját egyéniségük mámorában — csak a saját egyéniségük dicsőítését keresik. Ami nem is lehet másképp. Minden egyéniség egy kör, mit más körök szelhetnek talán, lehetnek talán ugyanazon középponttal bírók, de sohasem fűdik egymást.

Abszolút igazságok csak elvont tudományokban lehetnek, de ott, hol az egyéniség érzelmvilága is beleszól tételeinkbe: egyetemes igazságokat keresni s ezen egyetemesnek akart igazságokról azt kívánni, hogy azokat mindenki elismerje naiv, művészetlen s e világrendjéhez nem illő.

Az egység szép a műben s annak összhangja, nem pedig az egyes részeknek alakulása.

Igy van ez most is a világban, midőn Tolstoj körül forog a vita. Tüzes beszédek hangzanak el a fölkapart eszmék mellett és ellene. Bírálgatnak, veszekednek — elfelejtve azt, hogy gyönyörködniök kellene egymásban. De hiába, ha igazi gyönyörködésre csak művészek képesek!

— A jelenleg fölmerült ellentétek azért oly intenzívek, mert a világ és Tolstoj az erőnek két legellentétebb irányzatát képviselik. (Csoda-e hát, ha nem egyeznek.)

Tudniillik egyéni élethez való akarat igénylését és tagadását.

Jellemző dolog az mindenestre az elmúlt kétezer évre, hogy keresztény világban föl-tűntést kelt, sőt keresztény emberek csodálatát, mondhatnám gunyját hívja föl az, ha egy ember kereszténynyé lesz.

Mert Tolstoj nem fogalom. Tolstoj semmi csodálatos dolgot nem tett akkor, amidőn élete más irányzatot vett föl. Egyszerűen megszűnt hazudozni a világnak, s beleolvadt abba az eszmekörbe, amelyért bizonyára már Krisztus előtt sokakat keresztire feszítettek. Ugyanazt tette sok-sok ezer ő előtte. S kortársaitól is csak abban különbözik, hogy ő *iparkodott megcselekedni* is azt, amit vallott.

Mi feltűnő van tehát rajta? Azon, hogy *keresztény* lett?

Hisz mi mindnyájan keresztények vagyunk — a zsidóságot sem véve ki, — mert hisz a kereszténység csak a zsidóságnak fejlődött ága s az ujszövetség a talmudba ereszti gyökerét.

— Miért csodálkozunk tehát?

Azért, mert azt az eszmét, amit e könyvek megőriztek számunkra, csak ajkainkon hordjuk, de lelkünk ott lenn jár még Babylonban.

Azért furcsa nekünk, hogy az arisztokrácia fényes tagja, az ünnepezt művész „ember” akar lenni — sőt több — : oda akarja magát adni az „ember” boldogságáért.

Vajjon megértheti-e ezt Babylon? Nem gondolom. De ne kutassuk ezt. Az érzelmvilág fejlődését mély titok fűdi — ki volna

merész avatatlan bírálatával illetni azt a folyamatot, mely emberek belső világában végbe megy.

S bizonyára úgy méltatjuk őt legtárgyilagosan, ha nem személyével foglalkozunk, hanem azon eszmekörrel, mely neki „mindene” lett: a *krisztusi eszmekörrel*. S ha nézzük, mily viszonyban vannak ez eszmék a világi étellel általában, a tulajdonnal, a családdal, a hazaszeretettel, a katolicizmussal, a szociálizmussal s a művészettel, megtaláltuk a kulcsát az ő törekvésének.

Ez eszmék legáltalánosabb jellemzője: az egyéniség megszűnése, azaz feltétlen alárendelése az egység akaratának.

„Mert leszállottam a mennyből, hogy cselekedjem nem az én akaratomat, hanem annak akaratját, ki engem elbocsátott. (János 6. 38.)

Ez a törvényszerűségben való megnyugvás — minden művészet lelke.

Emberek, kiknek egyéni akaratuk van s nem a törvények szerint cselekedtek — nem keresztények.

2. E tan, a szellemi életben való gyönyörködés. Ellentétben a világban élők gyönyörével. „Az isten: lélek.” „Az én életem nem e világból való.” „E világnak fejedelme immár el van ítélve.” „Ha gyűlöl titeket e világ, engem gyűlölt előbb.”

E tan megszünteti a tulajdont. „Ne gyűjtsetek...” „Ne legyen aranyotok, ezüstötök a ti erszényetekben.” Megszünteti a hazát, mert „lesz egy akol s egy pásztor” s a föld minden népe egy eszmében tömörül test-